

18/4 45

20/46 A

ad 1047/45/500

1.

Vuosikertomus

Pētsamon luotsi- ja merenkulkupiirin

sekä

Liinahamarin valtionsataman

toiminnasta v. 1944.

P e t s a m o n l u o t s i p i i r i .
=====

N:o I

Luettelo luotsi- ja majakka-asemista, hengenpelastusasemista, luotsikuttereista, näihin kuuluvista toimihenkilöistä luotsipiirissä syyskuun 15 p:nä 1944.

A. Luotsiasemat.

Luotsiasemien nimet:	Luotsi- asemia	Varasto- paikkoja	Konttori- henkilö- kuntaa	Luotsi- vanhimpia. Vanh. luot- seja	Nuor.luot- seja	Ylim. nuor. luotseja	Henkilöi- tä yhteen- sä.
Luotsipiirikonttori			2				2
Petsamon luotsiasema	1	1		1	2	1	3
	1	1	2	1	2	1	3
							11

B. Majakka-asemat.

Majakka-asemia ei luotsipiirissä toimintavuonna ole ollut.

C. Luotsikuttereita ja valtion veneitä.

Petsamon luotsipiirissä ja valtion satamassa.

Asemien nimet:	Luotsipiiri		Satama	
	Moottori- veneitä	Soutu- veneitä	Moottori- veneitä	Soutu- veneitä
Petsamon luotsiasema	1	-	-	2
Liinahamarin satama			-	-
	1	-	-	2

N:o II

Eronneita tai lakkautettuja luotsi- ja majakkahenkilöitä ja toimia Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Välirauhasopimuksen mukaan luovutettiin Petsamo Neuvostoliitolle 15 p:nä syyskuuta 1944. Tämän mukaan on koko henkilökunnan toimet luotsipiirissä lakkautettu 31 päivänä lokakuuta 1944. Tätä ennen, maaliskuun 31 päivästä alkaen, on v.t. luotsipiiripäällikkö J.S. Auer-Collianderille annettu määräys peruutettu.

N:o III.

Ylennettyjä tai toimeen otettuja luotsi- ja majakkahenkilöitä Petsamon luotsi-
piirissä vuonna 1944.

Aseman nimi	Luotsipiiri- päälliköitä	Luotsi- vanhimpia	Vanhempia luotseja	Ylim.nuor. luotseja	Yhteensä.
Luotsipiirikonttori	1				1
Petsamon luotsiasema		1	1	1	3

4

Petsamon luotsipiirikonttori.

V.t. luotsipiiripäällikköinä on toiminut merikapteeni J.S. Auer-Colliander ajalla 1/1 - 31/3 ja merikapteeni Arvo Heikki Sainio ajalla 1/4 - 31/10.

V.t. konttoriapulaisena on toiminut neiti Aino Pyöliö ajalla 1/1 - 30/9.

Petsamon luotsiasema.

Luotsivanhimman virkaa on vakinaisena hoitanut luotsivanhin Viktor Suomalainen 1/1 - 31/3, jolloin siirtynyt eläkkeelle.

V.t. luotsivanhimpana on toiminut vanhempi luotsi Johannes Kalskela ajalla 1/8 - 31/10.

Vakinaisia vanhimman luotsin toimia ovat hoitaneet luotsi Johannes Kalskela ajalla 1/1 - 31/7 ja Mauri Ilmari Kaljunen ajalla 1/1 - 31/10.

Vakinaisen vanhimman luotsin Johannes Kalskelan viransijaisena on toiminut luotsi Vilho Ilmari Haapala ajalla 1/8 - 31/10.

Nuorimman luotsin tointa on viransijaisena hoitanut Vilho Ilmari Haapala ajalla 1/1 - 31/7.

Ylimääräisinä nuorimpina luotseina ovat toimineet Kyösti Johannes Niskanen ja Emil Evert Kemell ajalla 1/1 - 31/10 sekä Rikhard Niilo Räinen ajalla 1/8 - 31/10.

N:o IV.

Vuoden 1944 menosäännön mukaan vakinaisesti täyttämättä olevia luotsi- ja majakkahenkilökunnan toimia Petsamon luotsipiirissä 15 p:nä syyskuuta 1944.

Vakinaisesti täyttämättä ovat olleet luotsipiiripäällikön, konttoriapulaisen ja nuorimman luotsin toimet. Luotsivanhimman toimi on ollut vakinaisesti täyttämättä 1/4 lukien.

N:o V.

Ohjaustodistuksen suorittaneita luotsihenkilöitä Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Petsamon luotsiasemalla on kaikilla muilla paitsi ylimääräisillä nuorimmilla luotseilla ohjauskirjat siksi kunnes ylimääräiset nuorimmat luotsit Kyösti Johannes Niskanen ja Emil Evert Kemell 4/5 -44 saivat ohjauskirjansa.

Ylim. nuor. luotsi Rikhard Niilo Räinen on ollut ilman ohjauskirjaa.

N:o VI.

Lomalle päästettyjä luotsi- ja majakkahenkilöitä Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Koska Petsamon luotsipiiri on ollut sotilaallisesti alistettuna Petsamon Meriosastoon on sotilasviranomaisten taholta annettu lyhyitä lomia varsinaisten virkalomien ollessa peruutettuina.

Sairauden vuoksi on vanhempi luotsi Mauri Ilmari Kaljunen nauttinut virkavapautta ajalla 14/3 - 30/6.

N:o VII.

Luotsi- ja majakkahenkilökunnalle annettuja rangaistuksia Petsamon luotsipiirissä vuonna 1944.

Kuluneena vuonna ei ole annettu rangaistuksia.

N:o VIII.

Majakoiden, merimerkkien y.m. turvallisuuslaitteiden lukumäärä Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Nimitykset:	L u k u m ä ä r ä				Huomautuksia.
	Jäljellä 1/1 -44	Lisäys v. 1944	Poistettu v. 1944	Jäljellä 15/9-44	
Majakoita	-	-	-	-	
Johtoloistoja	4	-	-	4	Sytytetään tarpeen vaatiessa.
Meriviittoja	1	-	-	1	Paksuniemen itäviitta, Petsamon vuonossa
Linjatauluja	-	-	-	-	
Sumukelloja	1	-	1	-	Laitteet lähetetty Ahvenanmaalle
Kiinnityspoijuja	4	-	-	4	3 poijuja meressä Liinahamarin satamassa 1 varalla maissa.
Tilapäisloistoja	3	-	-	3	1 Nurmensätissä saksalaisten käytössä 2 satamaloistoina Liinaharissa.

N:o IX.

Luotsipiiripäällikkö käynyt v. 1944 luotsi- ja majakkapaikoilla.

Petsamon luotsiasema on samassa rakennuksessa kuin luotsipiirikonttori, joten luotsipiiripäällikkö on päivittäin useampaan kertaan käynyt luotsipaikalla.

N:o X.

Tapahtuneet merivauriot Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Vihollisen sotatoimista johtuvia pienempiä merivaurioita on sattunut lukuisia eikä niistä voida antaa tarkempia tietoja.

Kesäkuun 28 päivänä upotti venäläisten ampuma torpedo saksalaisen, Liinahamarista lähteneen ha Nerissan Nurmensätin pohjoispuolella, noin 1-2 mpk päässä rannasta. Aluksen mukana hukkui 5 miestä. Samana päivänä klo 03.30 upotti venäläisten kranaattituli Liinahamariin matkalla olleesta saattueesta saksalaisen höyryalus Vulkanin. Alus sai useita kranaatin osumia. Aluksen luotsi, Ilmari Haapala ohjasi sen uppoavana matalikolle Petsamon vuonoon, Numeroniemen länsirannalle. Alus upposi, mastojen ja osan savupiipusta jäädessä vedenpinnan yläpuolelle. Väestö pelastui joukossa muutamia lievästi haavoittuneita.

N:o XI.

Loistojen toiminnan tarkastuksia Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Loistot ovat vuoden pimeänä aikana olleet toiminnassa vain tilapäisesti tarpeen tullen. Koska vihollisen sotatoimien vuoksi ei varsinaisia loistotarkastuksia ole voitu suorittaa, ei myöskään huomattavista parannuksista ole voitu huomauttaa merenkulkuhallitukselle. Loistoista on ainoastaan Numeroniemen johto-

4.
loisto vaurioitunut vihollisen kranaattitulen vaikutuksesta. Tarpeelliset pienet korjaukset on tehty luotsipiirin omasta alotteesta.

N:o XII.

Loistonhoitajat Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Loiston nimi	Loiston laatu	Loiston hoitaja
Vuoremi	Johtoloisto, kaasuu	Niilo Turunen
Numeroniemi	" "	Vilho Ilmari Haapala
Ristiniemi	" "	" " "
Tauriaisenniemi	" "	" " "
Kultakuru	Sumukello, hiilihappo	Anton Orädd

Kaikkien loitohoitajien määräykset peruutettu syyskuun 30 päivästä lukien.

N:o XIII.

Luettelo luotsatuista aluksista Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Kuukausi	Luotsa- usten luku.	Luotsat- tu mat- ka mpk.	Luotsaustulot			
			5 %	20 %	75 %	100 %
Tammikuu	41	610	1619:20	6476:80	24288:-	32384:-
Helmikuu	45	557	1603:75	6415:-	24056:25	32075:-
Maaliskuu	38	506	1700:45	6801:80	25506:75	34009:-
Huhtikuu	21	334	732:45	2929:80	10986:75	14649:-
Toukokuu	6	85	173:45	693:80	2601:75	3469:-
Kesäkuu	9	139	185:80	743:20	2787:-	3716:-
Heinäkuu	1	14	4:50	18:-	67:50	90:-
Elokuu	8	102	104:65	418:60	1569:75	2093:-
Syyskuu	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	169	2347	6124:25	24497:-	91863:75	122485:-

N:o XIV.

Petsamon luotsipiirikonttorista lähetettyjä ja sinne saapuneita kirjeitä v.1944.

Osoite	Saapuneita	Lähetettyjä
Merenkulkuhallitus.	195	225
Muut virastot ja yksityiset.	103	187
Yhteensä	298	412

Kirjeiden lukumäärään sisältyvät myöskin ne kirjeet jotka ovat saapuneet tai lähetetty toimintakauden jälkeen, siis vielä vuoden 1945 puolella.

N:o XV.

Käsittelemättä jääneitä asioita Petsamon luotsipiirissä v. 1944.

Asiat ovat tulleet käsitellyiksi sen mukaan, kuin niitä on saapunut tai lähetetty.

Hangon luotsipiirikonttorissa maaliskuun 14 päivänä 1945.

V.t.luotsipiiripäällikkö:

A. H. Sainio
A.H.Sainio.

P e t s a m o n m e r e n k u l k u p i i r i .
=====

Petsamon merenkulkupiirin v.t. merenkuluntarkastajina ovat toimintakautena 1944 toimineet ajalla 1/1 - 31/3 merikapteeni Johan Sigurd Auer-Colliander ja 1/4 - 31/10 merikapteeni Arvo Heikki Sainio.

Petsamon merenkulkupiiri on ollut jaettu kahteen katsastuspiiriin, nimittäin Petsamon ja Inarin katsastuspiireihin.

1 Petsamon katsastuspiiri.

Merikelpoisuuden katsastaja ajalla 1/1-31/3, merikapteeni J.S.Auer-Colliander ja ajalla 1/4 - 31/10, merikapteeni A.H. Sainio, molemmat Liinahamarista.

Alusten rungonkatsastaja ajalla 1/1 - 31/3, merikapteeni J.S. Auer-Colliander ja ajalla 1/4 - 31/10 merikapteeni A.H. Sainio, molemmat Liinahamarista.

Laivahöyrykattilain katsastaja ajalla 1/1 - 31/5 konemestari R.Nummelin ja ajalla 1/6 - 31/10 konemestari Anton Orädd, molemmat Liinahamarista.

Koneiston katsastaja ajalla 1/1 - 31/5 konemestari R. Nummelin ja ajalla 1/6 -31/10 konemestari Anton Orädd, molemmat Liinahamarista.

Merimieskatselmusmiehinä, toimipaikkana Liinahamari ovat toimineet ajalla 1/1 - 31/3 merikapteeni J.S. Auer-Colliander sekä ajalla 1/4 - 31/10 merikapteeni A.H.Sainio.

2. Inarin katsastuspiiri.

Merikelpoisuuden katsastaja ajalla 1/1-31/10 poliisikonstaapeli Herman Kyrö,			
Alusten rungon katsastaja	"	"	os. Ivalo.
Koneiston katsastaja	"	"	"

Katsastukset Petsamon katsastuspiirissä v.1944.

Toimintakauden aikana on suoritettu vain kaksi merikelpoisuuden katsastusta, jolloin suomalaiselle ha Ruijalle ja norjalaiselle ha Transportille annettiin väliaikaiset katsastustodistukset matkaa varten Norjan satamiin korjauksia varten. Katsastuspalkkioina kannettu mk 202:50

Meriliikenne Petsamossa v. 1944.

Liinahamarin satamaa on käytetty vain saksalaiseen sotilasliikenteeseen, joten kuljetuksetkin ovat olleet sen mukaisia. Kuljetukset ovat tapahtuneet saksalaisten saattuiden turvin. Satamassa käyneet alukset ovat kansallisuudeltaan olleet saksalaisia ja norjalaisia. Koska sataman kautta tapahtuneet kuljetukset ovat käsittäneet vain sotatarvikkeita, niin ei niistä voida antaa mitään tilastollisia tietoja. - Ainoa Petsamossa liikennöinyt suomalainen kauppa-alus vuoden 1944 aikana on ollut ha " Ruija ". Alus on koko ajan ollut rahdattuna saksalaisille suomalaisella väestöllä. Alus siirtyi syyskuussa myynnin kautta saksalaisille sotilasviranomaisille.

Petsamon merimieskatselmusmiehen toiminta Liinahamarissa v.1944.

Merimieskatselmusmiehen toiminta on ollut hyvin vähäistä koska satamassa ei ole liikennöinyt muita suomalaisia aluksia kuin ha Ruija, joten kaikki meri-

mieskatselmusmiehen toimituksetkin on suoritettu Ruijan vuoksi.

Ottokatselmuksia 10, päästökatselmuksia 18.

Annettu vastakirjoja 10, merimieskirjoja 11, miehistöluetteloita 1, vuosilomaluetteloita 1 ja ylityöpäiväkirjoja 1 kpl.

Nostettu palkkioina katselmuksista mk 1,230:- sekä merimieskatselmusmiehen muista toimituksista ja antamista kirjoista mk 424:70, yhteensä mk 1,654:70

Hangon luotsipiirikonttorissa huhtikuun 4 päivänä 1945.

V.t.luotsipiiripäällikkö:

A. H. Sainio
A.H.Sainio.

7.

Liinahamarin valtionsatama.
=====

1. Henkilökunta.

Virkailijoina ja palveluskuntana ovat kuluneena vuonna toimineet:

V.t. satamakapteeneina ovat toimineet Petsamon luotsipiirin päälliköt merikapteeni Johan Sigurd Auer-Colliander ajalla 1/1 - 31/3 ja merikapteeni Arvo Heikki Sainio ajalla 1/4 - 31/10.

V.t. konttoriapulaisena on toiminut neiti Aino Pöyliö ajalla 1/1 - 30/9.

Satamakapteenina ovat toimineet Edvin Aartola ja Frans Ränä sekä Petsamon Meriosastolta komennettu matruusi Arvo Suomalainen.

2. Satamaliikenne.

Satamaa on käytetty sotatoimien vuoksi vain sotilastarkoituksiin ja kaikki liikenne on ollut sotilasliikennettä, joten sataman kautta kuljetettu tavara on ollut yksinomaan sotatarvikkeita, joista ei voida antaa mitään tilastollisia tietoja.

3. Sataman kunnossapito ja hoito.

Sataman kunnossapitoon on käytetty 13 Pl.V:2 määrärahoja mk. 211.756:40 (menorästejä mk. 1.946:-).

4. Liinahamarin valtionsataman kokonaistulot v.1944.

Tuloja jotka on kannettu ajalla 1/1 - 31/10-44.

Vesimaksuja ajalta 1/1 - 31/10	83.510:-
- " - (tulorästejä)	10.780:-
Tonttivuokria	60.894:-
- " - (tulorästejä)	<u>622:-</u>
Yhteensä	155.806:-

Satamatuloissa on jätetty huomioimatta merenkulkuhallituksen toimintakauden jälkeen Puolustusministeriön Yhteysosaston kautta saksalaisilta perityt maksut joihin kuuluvat m.m. varasto- ja tonttivuokrat, nostokurjen käyttö, tulot saksalaisille myydyistä tarvikkeista j.n.e. Sataman kokonaistuloihin ei myöskään nyt, kuten ei aikaisemminkaan, ole otettu Liinahamarin valtionsataman sähkölaitoksen tuloja sähkövirrasta ja myydyistä tarvikkeista.

5. Sataman kokonaistulot jakaantuvat seuraavasti:

Kuukausi	Vesimaksut	Tonttivuokrat	Yhteensä
Tammikuu (tulorästejä)	7.180:-	-:-	7.180:-
Helmikuu	19.180:- ⁺⁾	772:-	19.952:- ⁺⁾
Maaliskuu	10.310:-	-:-	10.310:-
Huhtikuu	21.670:-	-:-	21.670:-
Toukokuu	12.940:-	-:-	12.940:-
Kesäkuu	4.980:-	-:-	4.980:-
Heinäkuu	4.570:-	3.356:-	7.926:-
Elokuu	7.160:-	57.388:-	64.548:-
Syyskuu	6.300:-	-:-	6.300:-
Yhteensä	94.290:-	61.516:-	155.806:-

+) tulorästit mukaanluettuina.

83 570:-

276 069:-

359.179:-

6. Yleiskatsaus satamaan saapuneiden ja sieltä lähteneiden alusten kansallisuuteen.

Kansallisuus	Kpl.	Nettovetoisuus, rek.tonnia.
Norjalaisia	3	6.779
Saksalaisia	68	122.414
Yhteensä	71	129.193

Taulukossa mainittujen lisäksi on satamassa toimintakauden aikana liikennöinyt saksalaisten käytössä ollut Loviisan Kalastus Oy:n omistama ha "Ruija". Alus on koko ajan liikennöinyt vain Petsamon vuonossa ja Liinahamarin satama-alueella.

7. Lyhyt katsaus toimintakauden aikaisiin sotatapahtumiin Liinahamarissa.

Toimintakauden 1/1 - 15/9 välisenä aikana on sataman sotapäiväkirjaan tehtyjen merkintöjen mukaan ollut ilmahälytyksiä 86 päivänä, nousten päivittäisten keskeytyvien hälytysten luku aina 30:eenkin. Hälytysten aikana on lentopommituksia ollut 20 eri päivänä, jolloin pommitukset ovat kohdistuneet joko Liinahamariin tai lähiympäristöön. Molemminpuoleista tykistötulta on ollut 67:nä päivänä, jolloin vihollisen kranaatit ovat tulleet joko Liinahamarin satama-alueelle tai lähi seuduille. - Omasta henkilökunnasta ei ketään ole kaatunut tai haavoittunut. Omista aineellisista vahingoista mainittakoon: 4 saksalaisten käytössä ollutta varastosuojaa palannut ja Veneniemen polttoainevarasto räjähtänyt ilmapommituksen johdosta, kranaattituli vi-oittanut laitureita, kranaatin osuma satamakonttorin rakennuksen seinään j.n.e. Lisäksi ovat kranaatit räjähtäessään katkoneet sähkölaitoksen sähköjohtoja ja pylväitä. Satamakonttorin rakennuksen ikkunat ovat särkyneet useampaan kertaan.

Välirauhasopimuksen ja Petsamon luovutuksen johdosta oli henkilökunnan poistuttava Liinahamarista 12 päivänä syyskuuta, allekirjoittaneen jäädessä sinne vielä

15 päivään. Evakuointivaikeuksien vuoksi saatiin vain arkisto ja tärkeimmät esineet siirrettyä etelään, kaluston ja suurimman osan varastosta jäädessä Liinahamarin.

Hangon luotsipiirikonttorissa, huhtikuun 5 päivänä 1945.

V.t. luotsipiiripäällikkö:

A. H. Sainio.

A.H. Sainio.